

Veliku pomoć u radu pružili su Hedvigi Dekker članovi Društva prijatelja starina koje je osnovano 1953. U vrlo kratkom vremenu društvo je imalo 214 članova. Predsjednik je Franjo Čordašić, tajnica H. Dekker, blagajnik A. Vendelin, kotarski povjerenik muzeja Ivan Germovšek, gradski povjerenik R. Šunk. U upravnom su odboru još Ivan Pavić i Stjepan Dvoržak. Svi su oni dugogodišnji suradnici i prijatelji ove ustanove, neki i danas.

»Društvo prijatelja starina imat će časnoulogu, da bude sakupljač vrijednih starina za Muzej Đakovštine, i da bude čuvar kulturno-historijskih spomenika na području grada i kotara« — zapisala je H. Dekker. (»Đakovački list« 11, 1953)

Muzej je imao ove odjele: arheološki, etnografski, povijesni, numizmatički, NOB, umjetnička zbirka, arhiv, knjižnica, hemeroteka i fototeka.

U povodu prve obljetnice otvaranja muzeja H. Dekker je pisala:

»U muzeju Đakovštine razvija se sistematska djelatnost čuvanja, proučavanja, popularisanja spomenika kulturno-historijskog i umjetničkog karaktera, a naročito svoju razvojnu djelatnost usmjerava u kulturno-prosvjetnom i naučnom pravcu. Kulturno-prosvjetna djelatnost Muzeja ogleda se u radu na podizanju općeg kulturnog nivoa naših ljudi preko mnogih predavanja i izložbi.« (»Đakovački list«, 40, 1953)

U članku je objavljena i izjava dra. Bauera, istaknutog muzeologa:

»Čestitam na osnutku i postavi ovog Muzeja. Ovo je rekordan uspjeh i nema analogije u našoj muzeologiji. Đakovački muzej je zaista kulturna i prosvjetna ustanova koja Đakovčanima nameće dužnost, da se brinu za svoju kulturnu baštinu. To je legitimacija kulture Đakova. Početak ovoga muzeja daje mogućnost naslutiti njegove perspektive u doglednoj budućnosti.«

Lijepo rezultate postigla je H. Dekker u stručnom i znanstvenom radu publiciravši tridesetak članaka i 1959. godine knjigu »Đakovo i njegova okolica kroz kulturno historijske spomenike« kao prvu knjigu Biblioteke Muzeja Đakovštine.

U svome radu morala se H. Dekker boriti s mnogim teškoćama i ponekim zlonamjernim ljudima, o čemu je ostalo nešto pisanih tragova koji to dokazuju. To je zanimljiv materijal koji bi bilo korisno objaviti da se vidi kakve su sve prepreke stajale pred našim muzealcima. Bez sumnje je i to prouzročilo njezinu ranu smrt; rak je brzo napredovao i dvije teške ope-

racije u osječkoj bolnici nisu pomogle; Hedviga Dekker umrla je na samu Novu godinu 1963.

»Muzejska aktivnost prof. Hedvige Dekker očituje se u neumornom i požrtvovnom naučnom i stručnom sređivanju bogate muzejske građe, kao i u prikupljanju muzejskog materijala. Uporedo s ostalim radom na muzeju izvršila je i potpuno inventiranje cjelokupnog materijala zbirki, muzejske biblioteke i arhiva (...) Organizator je niza izložbi i niza predavanja kako u muzeju, tako i na području Đakovštine.« (Vijesti MKH 2, 1963)

Slijedećih nekoliko godina bijaše muzej u teškoj situaciji. Nakon smrti H. Dekker ostao je muzej bez direktora i kustosa. Na sastanku muzejskog savjeta i političkih i kulturnih radnika 6. siječnja 1963. odlučeno je da muzej nastavi rad a novim direktorom izabran nastavnik Franjo Čordašić, suradnik muzeja od osnivanja i predsjednik Društva prijatelja starina. Iste godine zaposlena je Branka Raunig, arheolog.

Godine 1967. dobio je muzej od vlasnika prostorija otkaz i morao je iseliti. Iste godine dodijeljene su muzeju nove, sadašnje prostorije u Predovičevoj ulici 17. Ovdje se nalazio Dom zdravlja, ali je nakon potresa 1964. godine, koji je jače oštetio zgradu, iselio. Te je godine došlo do pritiska da se Muzej Đakovštine i Narodno sveučilište ujedine u jednu ustanovu. Mnogo je tada pomogao muzeju dr Antun Bauer koji je pisao i dolazio u Đakovo. Muzej je bio protiv takva fuzioniranja, smatrajući da nema temelja i znači u stvari likvidiranje ove ustanove. Ovo je shvaćanje bilo usvojeno.

Nakon prebrođenih poteškoća razvijao se muzej dobro. Godine 1970. otvoren je nov stalni postav u četiri sobe. O tome je pisala B. Raunig:

»Više od godinu i pol trajala je borba za minimalna sredstva, kojima bi se oštećene prostorije koliko-toliko sanirale, te su u toku 1969. g. izvršeni najnužniji građevinski radovi na adaptaciji. Krajem aprila 1970. od Fonda za unapređivanje kulturnih djelatnosti općine Đakovo dobijena su financijska sredstva za postavljanje stalnih izložbi (...)« (Vijesti MKH, 1970)

U radu na postavljanju izložbe sudjevali su radnici muzeja (F. Čordašić, B. Raunig, M. Jurjević, M. Slišković), muzealci iz Zagreba i Osijeka (M. Gušić, N. Kosanović, M. Patković, S. Tucakov) i suradnice L. Karalić i M. Gregić.

Godine 1973. dopunjen je stalni postav sa tri prostorije i nakon toga više nije mijenjan. Sadašnji postav broji sedam prostorija, jednu za povremene izložbe i u hodniku skromnu galeriju slika. Taj je prostor premalen i ne zadovoljava sadašnje potrebe.

Arheolog B. Raunig napušta ovu ustanovu 1971. i prelazi u Regionalni muzej Pounja gdje radi i danas. Umjesto nje dolazi etnolog Ivica Šestan koji je radio do potkraj 1978, a od tada radi u Etnografskom muzeju u Zagrebu.

Godine 1978. objavio je Muzej Đakovštine drugu knjigu pod istim naslovom; to je prvi broj zbornika »Đakovo i njegova okolica« s osam rasprava i članaka radnika muzeja i vanjskih suradnika. Ovih dana tiskan je drugi broj zbornika.

Iste godine, 28. svibnja, umro je drugi direktor muzeja Franjo Čordašić (rođen 1908). Radio je do posljednjeg dana u muzeju i na organiziranju smotre folklor »Đakovački vezovi«. Njegove su zasluge ovdje već istaknute. Bio je predsjednik Društva prijatelja starina i ponajprije suradnik muzeja a potom i direktor od 1963. godine, u vrlo teško vrijeme za opstanak đakovačkog muzeja.

Tek kratko govorio sam o razvitku ove ustanove i o radu njezinih najistaknutijih radnika u ova tri desetljeća. Što je uradila i što će uraditi sadašnja generacija — o tome neka sude drugi.

Trideseta obljetnica Muzeja grada Iloka

Mato Batorović

Muzej grada Iloka, Ilok

Godine 1525, 13. prosinca, potvrđen je u svečanom obliku Statut grada Iloka, pa Iločani taj datum uzimaju za obilježavanje mnogih kulturnih obljetnica. Upravo je toga dana 1982. godine svečanom sjednicom »ILOKTURIST« OOUR Centar za kulturu, u čijem je sastavu Muzej grada Iloka, obilježena trideseta obljetnica rada ove kulturne institucije. Uz domaćine i kulturne radnike Iloka i Vukovara, bili su predstavnici društveno-političkih organizacija i zijednica, te radnih organizacija, a okupili su se i članovi Muzejskog društva Slavonije i Baranje, koje je taj dan održalo svoj jesenski plenum.

Dio etnografskog postava-vinogradarstvo u Muzeju grada Iloka

Svečanoj sjednici predsjedali su: dr Antun Bauer (Zagreb), koji je 1952. god. pokrenuo akciju osnivanja muzeja; Ante E. Brlić (Vukovar), koji je s ljubavlju pomogao muzej u svim akcijama; te Jakob Jata Jelinek (Iloka), koji je, kao predsjednik i tajnik općine, uvijek pomogao i pratio rad na oživotvorenju ove zamisli.

Sjednicu je otvorila Danica Perić, predsjednica Zbora radnika, a referat o muzeju i prošlosti grada održao je Sulejman Salihović, direktor Radne organizacije »Ilokturist«, koji je svojim radom i zalaganjem pridonio da se muzej nalazi u zgradi »Dvorca« i mnogo učinio za njegov napredak u posljednjih 15 godina. Dodijeljena su i priznanja-plakete zaslužnim pojedincima (dr A. Bauer, A. E. Brlić, B. Majski, S. Salihović, Marija Jelinić — spremačica Muzeja tijekom svih 30 godina, M. Batorović i dr.) i radnim organizacijama.

Sjećanja a prošlost Muzeja iznijeli su dr Bauer i A. E. Brlić. Prisutni predstavnici muzeja (iz Osijeka, Belišća, Našica, Đakova, Vukovara i Nove Gradiške) čestitali su jubilej. Čestitkama su se pismeno pridružili muzeji iz Županje, Sl. Broda, Vinkovaca i Komitet za društvene djelatnosti Zajednice općina Osijek, te prof. Zdenka Lechner iz Zagreba, počasni član Muzejskog društva Slavonije i Baranje (MDSiB).

Isti dan je MDSiB održalo plenum s glavnom točkom dnevnog reda o normativnim aktima u muzejima i vrednovanju rada muzejskih radnika, te o drugim tekućim problemima.

Accreditation

Tomislav Ščeta

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

U dobro organiziranom svijetu muzeja, ma gdje se on geografski nalazio, postoji prepoznata potreba kontrole standarda rada i situacije muzeja. Riječ koja se pojavljuje u naslovu u SAD označava »lozinku« za ulaz u društvo organiziranih, dobro vođenih i stručno relevantnih ustanova. Sve ustanove koje su, recimo posuđenim izrazom, akreditirane imaju potvrđen status punopravnog muzeja, a to im u traženju podrške u zajednici i od različitih ostalih izvora financiranja znači gotovo garanciju za život. »Akreditiranjem« se, da pojednostavnimo, ulazi u konkurenciju i stiže status muzeja.

Akreditaciona komisija, kakvu imaju u SAD, prisutna je »na terenu« i ima pravo nekome ustanoviti status, a ponekome suspendirati. Da nije riječ o formalnosti i sporadično neobaveznoj djelatnosti svjedoči i primjer naveden u mjesečnom biltenu Udruženja američkih muzeja (AAM) od rujna 1982. U rujnu 1980. godine Komisija je posjetila Vanderbilt Museum (država New York) i tom je prilikom otkriveno da muzej ne ispunjava uvjete osnovne definicije muzeja u dijelu koji se tiče »čuvanja« građe. Za vrijeme rada na licu mjesta viši »ispitivač« (senior examiner, op. TŠ) ustanovio je da se

o zbirnama Vanderbilta ne vodi potrebna briga.

Vanderbilt Museum je protestirao već u studenom iste godine, ali je Komisija ostala pri svojoj odluci. Muzej je zaštitu svojeg statusa zatražio putem suda države New York. Pravna procedura se vrlo odužila. Sud je za stručno posredovanje zatražio Udruženje američkih muzeja (AAM) te je tako formiran komitet Udruženja koji je razmotrio stanje i promjene na licu mjesta. Izvještaj je podnesen Akreditacionoj komisiji koja je pronašla da sadašnje stanje muzeja zadovoljava te u tom smislu sud donosi odluku u korist traženja muzeja. Istovremeno, Komisija ne ostaje samo na pasivnom odstupanju nego javno izražava svoje zadovoljstvo postignutim promjenama u muzeju i unapređenjem radnog procesa. Jedva da bismo u komentaru mogli bolje sažeti »raravoučenije« nego što je to učinio direktor AAM, Lawrence Reger koji kaže da ta situacija »sjajno pokazuje ogromnu korist koju akreditacija donosi pojedinim muzejima kao i cjelokupnoj muzejskoj struci«.

Od prvog nalaza Komisije do ovih riječi direktora AAM prošle su gotovo dvije godine, što nije nevažan podatak.

Kako se u nas, u ovom dijelu kulturnog starog svijeta (često) ne vrednuje rad nego dobre namjere izražene u statutu i tekstualnim obrazloženjima, ne postoji takav nerad ili loš rad koji bi nekome, POSLJEDIČNO, ugrozili (makar i postojeći) status.